

Των Αργείων το Κάστρο το λένε Λάρισα...

Κείμενο: Ευτυχία Θέμελη

Φωτογραφίες: Βαγγέλης Μπουγιώτης

*Στη μαγεία του μύθου,
στο κατώφλι της ιστορίας,
στη διαδρομή των αιώνων...*

ΣΚΙΕΣ ΚΑΙ ΨΙΘΥΡΟΙ. Το φως του καλοκαιριού, αναδύεται απ' το βάθος του ορίζοντα. Εημέρωμα, της θύμησης, του θέρους, της ραστώνης. Ο κάμπος απλώνεται κάτω. Εκεί το ιππόβατον Άργος, εκεί η ατέρμονη λάμψη κι ο πολύτιμος θησαυρός ο πανάρχαιος, εκεί το άρωμα και το μεθύσι του ανθισμένου

πορτοκαλεώνα, εκεί ο μπλάβος κόλπος της Αργολίδας. Στο βράχο, τα λαξευμένα σταχτοπράσινα εδώλια, η Παναγιά η κατακεκρυμμένη, το ιερό της Αφροδίτης, ο βωμός της και πιά πέρα το Κριτήριο...

Ο κάμπος απλώνεται κάτω. Εκβάλλει στη θάλασσα. Ψηλά, η πόλη, σε σχήμα ανοιχτού τώξου, το Θέατρο, ο λόφος της Ασπίδας, το κάστρο της Λάρισας. Με ληλατημένη πλην ανταπόδεικτη, την αλλοτινή ομορφιά και τη δόξα τους. Τράχηλος βουνού. Εδώ σταθμεύει η περικαλλής ομίχλη. Στη ρεματιά της Δειράδας. Στεγάζει τάφους μυκηναϊκής εποχής. Μερικοί, διαθέτουν δρόμο και θάλαμο λαξευμένο στο βράχο. Τους νεκρούς τους συνοδεύουν αγγεία, ειδώλια, κοσμήματα. Αγαθά της ζωής που συντροφεύουν το θάνατο. Εημέρωμα, στο Άργος. Στη φλόγα του καλοκαιριού τα πελασγικά τείχη, οι έρημοι πύργοι, ο προμαχώνας, οι επάλξεις της ακρόπολης, ο

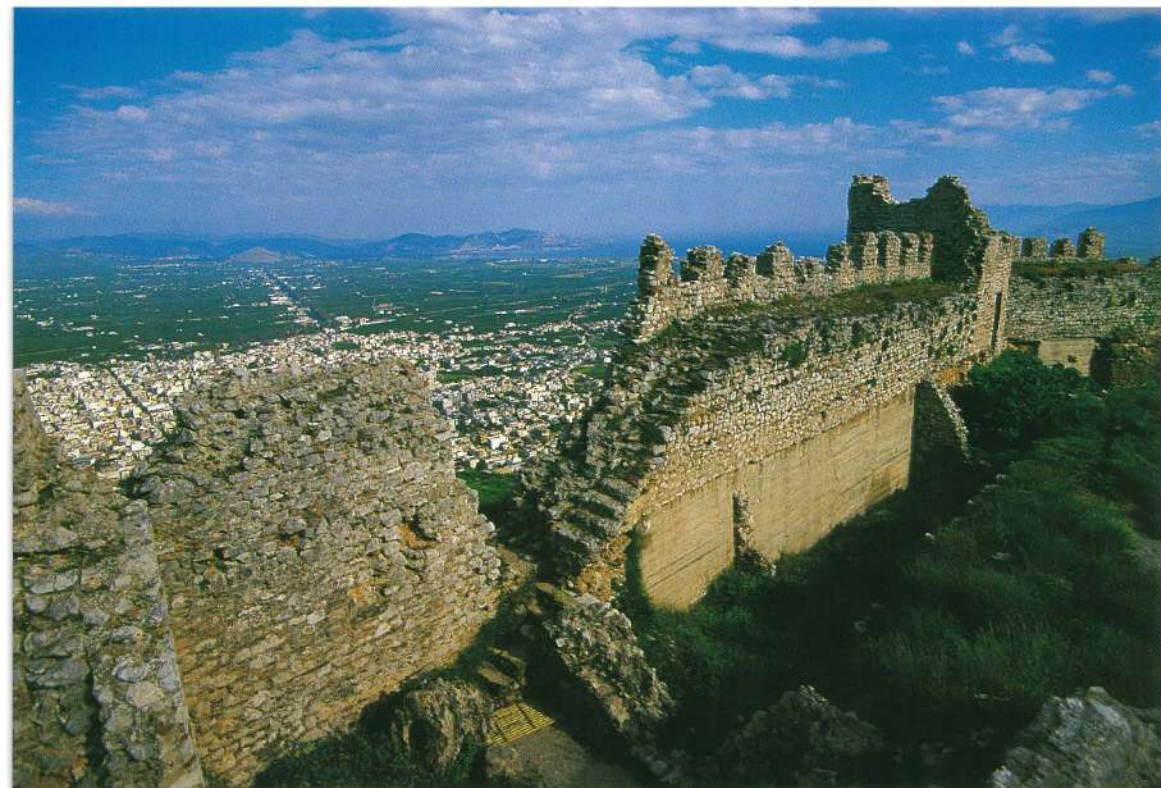
Ιερός νόμος στην μαρμαρίνη πλάκα από το ιερό της Αθηνάς Πολιάδος, τα ερείπια της μικρής μεσαιωνικής εκκλησίας, η μεγάλη άνυδρη πια στέγνα της Λάρισας, κοιτάζουν με περιέργεια τους μικροσκοπικούς ανθρώπους στις καρέκλες των καφενείων ενώ ο ήλιος βυθίζεται στην Αργολική θάλασσα.

2.800-2.600 π.Χ. Κάπου εκεί ξεκινά για την ιστορία η ζωή του Άργους και πηγαίνει ακόμα.... Στην αρχαιότερη πόλη της Ευρώπης, ο Δαναός καταδίκασε τη θυγατέρα του, την Υπερμήστρα, γιατί μοναχά αυτή από τις πενήντα αδερφάδες της αρνήθηκε να σκοτώσει τον άντρα της. Είχαν έρθει πρόσφυγες από τη χώρα του Νείλου με τον πατέρα τους κι έμαθαν τους Αργείους ν' αρδεύουν τα χωράφια τους, έκαμαν τη χέρσα γη τους περιβόλι. Έγιναν νεραΐδες, τις πήρε η ποίηση, μπήκαν στην αθανασία, αναφέρει στην ταξιδιωτική γραφή του ο Νίκος Καζαντζάκης Ο κάμπος απλώνεται κάτω. Στέκεις και καθώς ανταμώνει τον ήλιο, εκείνος ακουμπάει τα μάτια και τυφλώνεται. Κι ύστερα αποστρέφεις το βλέμμα στους ανοιχτούς ορίζοντες. Για δευτερόλεπτα αντικρύζεις τα νερά του ποταμού Ίναχου, τους ευγενείς ίππους στην κοιλάδα, Φοίνικες και Αιγύπτιους εμπόρους, το ναό του Λαρισιαίου Διός, την ακρόπολη και τους λιγοστούς υπερασπιστές της.

ΣΤΟ ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΘΕΟΠΡΕΠΕΣ ΔΩΜΑ. Όταν μιά πολιτεία έχει ένα ποτάμι ή ένα λιμάνι να καθρεφτίζεται δεν φοβάται το χρόνο, όσο το λιμάνι της μένει χρειαζόμενο κι όσο το ποτάμι της δεν στερεύει. Έχει βιός και ομορφιά.

Όταν μιά πολιτεία έχει ένα Κάστρο ν' ακουμπάει δεν φοβάται τον ξένο. Όσες φορές κι αν καταστρέφεται θα ξαναχτιστεί.

Όταν μιά πολιτεία έχει και Κάστρο και κάμπο, δεν φοβάται την εξαφάνιση. Έχει

Στην ερειπωμένη αρχαία ακρόπολη , στα χαλάσματα των τειχών της, προβάλλει η σύγχρονη πολιτεία... Το ιππόβατον Άργος...

παρελθόν και μέλλον. Κι αν το Κάστρο έχει ένα πρόσωπο αντίκρου στην ανατολή, η πολιτεία δεν φοβάται το βορεινό ίσιο.

Όταν περνάνε τα σύννεφα πάνω απ' το Αργεΐτικο κάστρο και το ζωγραφίζουν κατά τις αποχρώσεις τους αλλάζοντάς του το σχήμα, βαραίνοντας ή αλαφραίνοντας τον όγκο του, η πολιτεία του καθρεφτίζει τούτα τα περάσματα και προβάλλει χειμαρρώδης κι ευκίνητη.

Στο τελείωμα της μέρας, με τη δύση πέρα απ' το Κάστρο, το φως λειώνει τον όγκο του, τον σκορπίζει διάφανο, αφήνοντας στέρεη μόνο θωριά, το διάδημα των επάλξεών του, δόξα του ήλιου που βασιλεύει πίσω από τη Λυκώνη. Κορώνει από μακριά της πολιτείας, που έχει κι αυτή σκορπίσει ανάερη.

Κάποτε, σαν το δειλινό πυκνώσει οργισμένο από μεγάλα γκριζα σύννεφα, αρματωμένο το Κάστρο σκληραίνει σ' ορεινό όγκο, ψηλώνει κι απλώνει πάνω στον Αργολικό κάμπο. Τότε η σύγχρονη πολιτεία, χτισμένη στους πρόποδες στ' ανατολικά, σα να μαζεύεται ανατριχιασμένη, σα να κουρνιάζει κάτω από την απειλή του θυμωμένου ουρανού. Πόσες φορές, εδώ και τριάντα αιώνες, δεν ανατρίχιασε τούτη η πολιτεία κάτω από την απειλή μιάς αληθινής καταστροφής! Όσο πιό ανθηρή, προκλητικά απλωμένη στη βουλμία του περαστικού, είναι μιά πολιτεία, τόσο πιό έκθετη παραμένει στη μοίρα της αρπαγής.

Αυτή είναι η μοίρα του Άργους. Σ' όλη της την διαδρομή, η ζωή της πόλης, εκτός από ελάχιστα διαλείμματα, έχει πυξίδα συμφοράς το θανάσιμο μίσος κατά της Σπάρτης... Πίσω, ο χαμηλός λόφος της Ασπίδας, αναπαύει καλλίγραμμος τα πρώτα ριζώματα της πανάρχαιης πολιτείας, που θυμίζει με τα λείψανα των οχυρωματικών της, ότι ήταν η πρώτη Ακρόπολη των παλαιών βασιλιάδων. Από εκεί, η Λάρισα ανηφορίζει απότομη, απρόσιτη από την πόλη.

Δίπλα στην Ασπίδα, στέκει, τούτο το βουνό του Κάστρου της Λάρισας, με την κωνική ανηψωτική του φόρμα και τη δεσποτική ματιά, που κρατούσε κάτω απ' τον έλεγχό της

Στην είσοδο, του κάστρου , η πύλη και ο κυκλικός πύργος ... συντροφεύει τα βήματά σου και σε ξεναγεί στο εσωτερικό της Λάρισας.

τον κάμπο, από τη Φλιούντα ως τη Νεμέα και τις Κλεωνές. Θέση οχυρό, απ' όλους τους κυρίαρχους φροντισμένο. Με τέσσερις στέρνες ανάμεσα στα τείχη της. Με τους Ναούς του Λαρισαίου Διός, της Αθηνάς, της Ακραιάς Ήρας.

Γύρω, η πεδιάδα. Στ' ανατολικά της, στέκονταν αντιμέτωπες στο Άργος οι πόλεις που άνθισαν σύγχρονα με τις Μυκήνες. Η Πρόσυμνα, η Μιδέα, η Τίρυνθα και η Ασίνη. Και στο κέντρο, το Άργος.

Το Άργος των Πελασγών, το Φορωνικόν Άστυ, το Θεοπρεπές Δώμα του Ομήρου, το Κοΐλον, το Ιππόβατον, απ' όπου ξεκίνησε η δύναμη των Αχαιών, το Άργος που δεν έμεινε ποτέ νεκρό, μιά ιερή ανάμνηση φυλαγμένη στα Έπη και στις Τραγωδίες, στο χώμα. Δεν έπαψε ποτέ να κατοικείται. Ερημωμένο, πυρπολημένο, μα και πάλι ορθό, ικανό να επιζήσει, να ξεπεταχτεί από την ίδια του τη στάχτη...

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ. Οδοιπορικό μνήμης στον τόπο και το χρόνο. Στην οχυρωμένη ακρόπολη του Άργους, τη Λάρισα, την "ικετάδοκον σκοπιά" όπως την αποκαλούσε ο Αισχύλος, διατηρούνται ακόμη οι οχυρώσεις της, που χτίστηκαν πάνω στα θεμέλια της προϊστορικής ακρόπολης τα τείχη της οποίας, σύμφωνα με την παράδοση, ορθώθηκαν και σμιλεύτηκαν από τους Κύκλωπες.

Κι είναι τούτες οι οχυρώσεις, που συντηρούν έως σήμερα τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, από την γέννησή του έως τα χνάρια της πρώτης επαφής του με τον πολιτισμό των λαών της ανατολικής Μεσογείου και τις επιρροές που δέχτηκε η Αργολική Γή -η "Κυκλωπεία Γή" των αρχαίων Ελλήνων- από τους Φοίνικες, τους Αιγύπτιους και την αύρα της Ανατολής.

Πλανώνται εκείνοι που μιλούν, τάχατες, για τη σιωπή του Κάστρου. Πιότερο φλύαρες οχυρώσεις από τούτες της Λάρισας, δεν ξανασυνάντησα. Μαρτυρούν περήφανες την καταγωγή τους, μαρτυρούν το βουερό αγκομαχητό της πέτρας, την αδηφάγα λαιμαργία της φωτιάς, την ιαχή του πολέμου.

Χαλάσματα κι ερείπια της μικρής μεσαιωνικής εκκλησίας, της ακρόπολης του κάστρου. Πίσω από την κόγχη του ιερού της εκκλησίας, τα χτιστά σκαλοπάτια μιας σκάλας, οδηγούσαν στις επάλξεις των τειχών.

Αγωγός ύδρευσης, που μαρτυρεί ότι οι άνδρες σήμερα στέρνες του κάστρου κάποτε κάλυπταν τις ανάγκες υδροδοτήσεως των Αργείων. Το στόμιο της μιας από τις τέσσερις υπόγειες στέρνες του κάστρου.

Μαρτυρούν ακόμη τα χέρια. Ελληνικά, Βυζαντινά, Φράγκικα, Βενέτικα και Τούρκικα, που τις αγκάλιασαν στο πέρασμά τους, γιαιτρεύοντας τις πληγές της βιαιότητας και των παθών στο αιωνόβιο σώμα του Κάστρου.

ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ. Σύμφωνα με την επικρατούσα εκδοχή, **Λάρισα** είναι λέξη πελασγική, που η ρίζα της σημαίνει πέτρα και η ερμηνεία της δηλώνει κάστρο, ακρόπολη. Ο περιηγητής του 2ου μ.Χ. αιώνα Πανσανίας, αναφέρει ότι Λάρισα ονομάστηκε η ακρόπολη από την κόρη του Πελασγού, που έδωσε τ' όνομά της και σε δύο Θεσσαλικές πόλεις. Και η τρίτη εκδοχή, πηγάζει απ' την Ελληνική μυθολογία, και παραπέμπει στην Λάρισα, την σύζυγο του Ποσειδώνα, μητέρα των Αχαιοού, Φθίου και Πελασγού.

Η οχύρωση των αρχαϊκών χρόνων, (6ος αι. π.Χ.), ενισχύθηκε με την οριστική οχύρωσή του στα κλασικά χρόνια από ένα τείχος του 5ου αι. π.Χ. και το Κάστρο απέκτησε τη μορφή που, με τις σχετικές επισκευές κι επεμβάσεις, διατηρεί μέχρι σήμερα.

Η αρχαία ακρόπολη, περήφανη, στην κορυφή του λόφου. Στη βόρεια, την ανατολική και τη βορειοδυτική πλευρά του τείχους παραμένουν ανέπαφα απ' το χρόνο τα ίχνη του παρελθόντος, μέσα στα τμήματα των αρχαϊών οχυρώσεων. Στα βορειοανατολικά του τείχους κατέληγε και το τείχος που συνέδεε τη Λάρισα με το χαμηλότερο λόφο της Ασπίδας, ενώ στα νοτιοανατολικά, το τείχος έφθανε στο Αρχαίο θέατρο, στα πλευρά του λόφου και του κάστρου του.

Στην αρχαία ακρόπολη, οι Ολύμπιοι θεοί αναπαύονταν, απολαμβάνοντας τις τιμές και τις παρακλήσεις των Αργείων κι έτσι με περισσή αγαλλίαση, ευλογούσαν τον εύφορο κάμπο. Εδώ υπήρχε ο ναός της Αθηνάς Πολιάδος, εδώ και το μεγαλοπρεπές ιερό του Δία Λαρισαίου, χώροι λατρείας αφιερωμένοι στον κυρίαρχο θεό του Ολύμπου και την κόρη του, τη θεά της σοφίας, τμήματα των οποίων ανακαλύφθηκαν στις ανασκαφές.

Αλαργεύει το βλέμμα. Στρέφεται προς τ' ανατολικά ριζώματα του λόφου, πιο κάτω απ' την ακρόπολη, με θέα εξίσου πανοραμική, της πεδιάδας που στέκει, ναχελικά ξαπλωμένη. Εδώ υπήρχε το ιερό της Ήρας Ακραιάς, της προστάτιδας θεάς του αρχαίου Άργους, στην ίδια τη θέση που σήμερα, συναντάει κανείς, το μοναστήρι της Παναγίας Κατακεκρυμμένης ή του Βράχου ή της Πορτοκαλούσας -όπως κι αν το ονοματίσεις, ο Αργεϊός θα σε καταλάβει και θα σ' οδηγήσει...

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ. Ρίχνεις μια ματιά στο παρελθόν του κάστρου και βλέπεις μια σειρά από κατακτήσεις και αφεντάδες. Πρώτοι οι Ρωμαίοι ορέχτηκαν το 146 π.Χ. το Κάστρο της Λάρισας και το κατέλαβαν, τότε που η Ελλάδα ολόκληρη γίνηκε Ρωμαϊκή επαρχία. Τα χρόνια τα κατοπινά, η κυριαρχία του περνά στους Βυζαντινούς, αφού από το 395 μ.Χ. το Κάστρο, ανήκε στη "Βυζαντινή ή Ελληνικήν Αυτοκρατορία". Τα δεινά των βαρβαρικών επιδρομών από τους Γότθους, τους Σλαύους, τους Αλβανούς και τους Βλαχορωμάνους, σημαδεύουν την ιστορία του Άργους και της ακρόπολής του, κατά την διάρκεια των αιώνων.

Την εποχή που η Ελλάδα γνώριζε την Φράγκικη κατάκτηση, η Λάρισα ανήκε από το 1203, στον γενναίο μα σκληρόκαρδο άρχοντα της Κορίνθου και του Ναυπλίου Λέοντα Σγουρό, κι ήταν ένας απ' τους σημαντικότερους και καλύτερα οχυρωμένους χώρους της Πελοποννήσου. "Το κάστρον κοίτεται εις βουνίν, πολλά ένι αφιρωμένον, η δε του Άργους της πόλεως η χώρα η μεγάλη, μέσα εις τον κάμπον κοίτεται ως τέντα απλωμένη" αναφέρει το Χρονικόν του Μορέως.

Το Κάστρο διοικείται -μετά τον απεγνωσμένο θάνατο του Σγουρού- από τον Θεόδωρο Δούκα Κομνηνό, ετεροθαλή αδελφό του Μιχαήλ Άγγελου δημιουργού και πρώτου δεσπότη στο Δεσποτάτο της Ηπείρου, μαζί με το Ναύπλιο και την Κόρινθο, μέχρι το 1212. Τότε, ο Φράγκος ηγεμόνας του Μοριά Γοδεφρείδος Βιλλαρδουίνος, μετά από την σκληρή, διετή πολιορκία, καταλαμβάνει το Κάστρο, και η ιστορία του συνδέεται με κείνη του Ναυπλίου.

Αδιαμφισβήτητος επικυρίαρχος των οχυρώσεων παραμένει ο Βιλλαρδουίνος, το

Η πέτρα, οι σκιές, οι ψίθυροι, το φως... Στο κατώφλι του αρχέγονου χρόνου, της πολυδαίδαλης ιστορίας, του βαρύτιμου πολιτισμού...

Κάστρο όμως, παραχωρείται στον άρχοντα των Αθηνών Όθωνα ντε λα Ρος. Στην οικογένειά του και στους κληρονόμους του ανήκε μέχρι το 1388, οπότε και δόθηκε από την τελευταία κληρονόμο Μαρία ντ' Εγγκιέν, έναντι ορισμένου χρηματικού ποσού, στους Βενετούς.

Ο Δεσπότης του Μυστρά, όμως, Θεόδωρος Παλαιολόγος, εκμεταλλευόμενος το κενό εξουσίας που δημιουργήθηκε, κατόρθωσε να καταλάβει το λόφο και το Κάστρο της Λάρισας, διατηρώντας τα στην κυριότητά του, έως το 1394, που τα παρέδωσε στους Βενετούς κερδίζοντας ανταλλάγματα. Κύριοι του Κάστρου οι Βενετοί, έως το 1397, οπότε και λεηλατείται από τους Τούρκους, για να περιέλθει ωστόσο αμέσως μετά, και πάλι στους Βενετούς.

Οι Τούρκοι πολιορκούν το Κάστρο στα 1463, οι Βενετοί όμως το ανακαταλαμβάνουν, για να το ξαναχάσουν έπειτα από μερικούς μήνες. Από τους Τούρκους, το απέσπασε το 1686 ο Μοροζίνι. Οι Βενετοί παρέμειναν μέχρι το 1715. Τότε το εγκατέλειψαν στους Τούρκους στους οποίους και παρέμεινε, μέχρι το 1821.

Το Κάστρο, αν και κατεστραμμένο, διαδραμάτισε τον σημαντικότερο για την απελευθέρωση, ρόλο. Εδώ, στάθηκε ο Δημήτριος Υψηλάντης στα 1822 και πρόβαλε ισχυρή αντίσταση κατά των Τούρκων, σε μία απ' τις κρισιμότερες φάσεις της Ελληνικής Επανάστασης.

ΣΤΟΝ ΠΥΡΗΝΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ. Το φρούριο είναι σήμερα, στο μεγαλύτερο μέρος του, κατεστραμμένο. Ο εξωτερικός περίβολος είναι ισχυροποιημένος με τετράγωνους, σε κάτοψη και κυλινδρικούς πύργους.

Η ακρόπολη, ο πυρήνας του κάστρου, στεφανώνει την κορφή του λόφου και στη νοτιοδυτική πλευρά της με την εξωτερική πύλη, ενσωματώνεται σχεδόν, στον εξωτερικό περίβολο των τειχών. Το αρχαίο οικοδομικό υλικό ξεχωρίζει, στα τμήματα εκείνα της οχύρωσης που έχουν απομείνει. Τα τείχη της ακρόπολης, τα αμυντικά και τα επιθετικά, ενισχύθηκαν σε ορισμένα σημεία τους με πύργους και προμαχώνες, που περήφανοι ορθώνονται μέχρι σήμερα.

Στον περίβολο της ακρόπολης, ένας οξύμορφος τριγωνικός πύργος προβάλλει πέρα από τη γραμμή των τειχών τις δύο του πλευρές, στις οποίες "χάσκουν" αμέριμνα, οι θυρίδες δύο πυροβόλων -σάμπως ακόμη και τώρα, να αρματώνονται για επιτήρηση. Νοτιότερα, ο μεγάλος προμαχώνας ολοκλήρωνε την οχύρωση της ακρόπολης αλλά και του κάστρου, από τη νοτιοδυτική πλευρά. Κι ακόμη πιό νότια, στέκει μοναχικά ατίθασος, ένας σκοτεινιασμένος απ' τις παλιές θύμψεις, κυλινδρικός πύργος.

Ανάμεσα στον πύργο αυτό και στον προμαχώνα, τα τείχη της ακρόπολης μαρτυρούν μία εσοχή. Διακρίνονται υπολείμματα κεραμοπλαστικού διάκοσμου, αλλά και οι τεράστιοι λαξευμένοι ογκόλιθοι, που χρησιμοποιούνταν ως κατώφλι. Εδώ πιθανότατα, υπήρχε κατά το μεσαίωνα, η μεγάλη επιβλητική πύλη. Προστατευόταν απ' τον κυλινδρικό πύργο και τον προμαχώνα -ο οποίος προφανώς, στην συγκεκριμένη

χρονική περίοδο είχε άλλη μορφή- αλλά κι από ένα τοιχισμένο θωράκιο που λειτουργούσε ως προστατευτική ασπίδα, ώστε να αποτρέπονται οι κίνδυνοι των επιθέσεων στην πύλη αυτή του κάστρου. Δίπλα στη μεγάλη νότια πύλη της ακρόπολης, υπήρχε μιά μικρή τοξωτή πύλη, για την φρουρά, που χτίστηκε κι αχρηστεύτηκε, σε κάποια νεότερη χρονική περίοδο της μακραίωνης ιστορίας του κάστρου. Τα ίχνη της όμως, έμειναν ορατά, στην τοιχοποιία της ακρόπολης.

Στην ανατολική πλευρά των τειχών, ένας ακόμη ισχυρός τετράγωνος πύργος, ενισχύει το αμυντικό σύστημα της ακρόπολης. Και στην βόρεια πλευρά τους, ένα ευρύ άνοιγμα, υποδεικνύει την θέση στην οποία κατά την αρχαιότητα, υπήρχε η πύλη της αρχαίας ακρόπολης των Αργείων.

Η περιπλάνηση στον χώρο και τον τόπο, η αναζήτηση του κάστρου και της ταραχώδους διαδρομής του ανά τους αιώνες, βρίσκουν προσωρινό καταφύγιο, στα ερείπια μιάς βυζαντινής εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου, με το ιερό της στραμμένο στην ανατολή και την κύρια πύλη της ν' ανταμώνει τη δύση. Ο βόρειος τοίχος της μικρής παραλληλόγραμμης χριστιανικής εκκλησίας, ενσωματώνεται στα εξωτερικά τείχη της ακρόπολης. Πίσω απ' την κόγχη του ιερού, τα χτιστά σκαλοπάτια μιάς σκάλας, που οδηγούσε στις επάλξεις των τειχών.

Παραδίπλα, το κυλινδρικό λίθινο στόμιο μιάς υπόγειας στέρνας σώζεται άθικτο, αλλά πιθανότατα μεταποτισμένο από την αρχική του θέση. Κι όμως, μέσα στην ακρόπολη, η κοντινή προς την εκκλησία υπόγεια στέρνα, δεν είναι η μόνη. Στο κέντρο περίπου της ακρόπολης, υπήρχε ακόμη μιά δεξαμενή προς την οποία κατευθύνονταν αυλάκια λαξευμένα στο βράχο, παρέχοντας την δυνατότητα μακράς αντίστασης, σε περίπτωση πολιορκίας του κάστρου.

ΣΤΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΟΛΟ. Τα τείχη του εξωτερικού περιβόλου του Κάστρου, σε πεταλόσχημη μορφή, εκτείνονται προστατευτικά, κι οριοθετούν ένα δεύτερο εσωτερικό φρούριο.

Η κύρια είσοδος του Κάστρου, στο νότιο τμήμα των τειχών, ενισχύεται, μεγалоπρεπεί και επιβλητική, από τους δύο μεσαιωνικούς της πύργους.

Διαβαίνοντας την πύλη, πορεύεσαι προς το εσωτερικό του φρουρίου, και κει σε υποδέχεται η πρώτη από τις δύο μεγάλες υπόγειες στέγνες νερού, του εσωτερικού περιβόλου του κάστρου. Σε σχήμα παραλληλόγραμμο σκεπάζεται με διπλή, θολωτή στέγη. Ο πυθμένας της, αποτελείται από φυσικό βράχο, με βαθιές αυλακώσεις.

Αφήνεις πίσω, τη στέγνα. Βορειοανατολική πορεία, παράλληλη με τα εξωτερικά τείχη. Χάνεται το βλέμμα, στην καταπράσινη Αργολική γή.

Οι επάλξεις έχουν ερειπωθεί. Βαδίζεις, και μικραίνουν οι αποστάσεις. Κρατάς τον ίδιο ρυθμό στον προσανατολισμό σου. Στην βορειότερη άκρη, η προοπτική του, ανταμώνει τους δύο μεσαιωνικούς φράγκικους πύργους, που στέκουν γιγάντιοι, αυστηροί, απέρητοι, διαδοχικοί, γυμνοί από την οροφή τους -που καταστράφηκε για τις ανάγκες της μεσαιωνικής φρουριακής αρχιτεκτονικής, με τη χρήση των πυροβόλων όπλων και σκεπάστηκαν αργότερα με θόλους, ενώ σχεδόν ταυτόχρονα, δημιουργήθηκαν κάτω απ' την οροφή τους, πολεμίστρες. Χρονολογικά, ανήκουν στον 13ο και 14ο αιώνα.

Συνεχίζεις με βήμα αργό. Βρίσκεις και την δεύτερη μεγάλη στέγνα του εξωτερικού περιβόλου. Η βυθισμένη πλέον στέγη της, σου επιτρέπει να αφηθείς στις εσωτερικές λεπτομέρειες της κατασκευής και να μνηθείς στην φιλοσοφία της αρχιτεκτονικής της. Προσπερνάς τη στέγνα. Επιταχύνεις, βαδίζοντας παράλληλα προς τα δυτικά τείχη. Δεν έχεις ακόμη απομακρυνθεί από το βορρά, όταν ανταμώνεις και πάλι, με δύο ισχυρούς, ορθογώνιους πύργους που λαβώθηκαν από τη φθορά του χρόνου και το ύψος τους δεν ξεπερνάει πλέον, το σημερινό ύψος των τειχών. Είναι και τούτοι οι πύργοι διαδοχικοί, κι αποπνέουν, ένα έντονο βυζαντινό αρχιτεκτονικό ύφος.

Στο τελείωμα των δυτικών εξωτερικών τειχών του κάστρου και στο σημείο που αρχίζουν τα νότια, οι οχυρώσεις της Λάρισας έχουν ισχυροποιηθεί μ' έναν δυνατό, συμπαγή προμαχώνα. Μπροστά από τα τείχη, η εξωτερική του μορφή προβάλλει ημικυκλική και λεία. Πίσω από τα τείχη, η εσωτερική του όψη προβάλλει σε σχήμα πολυγωνικό. Οι αλλαγές, οι τροποποιητικές βελτιώσεις, οι ενισχύσεις και οι μετασκευές κατά τη διάρκεια των αιώνων, άφησαν ανεξίτηλα τα σημάδια τους, στην ιδιόμορφη αρχιτεκτονική δομή του αγέρωχου προμαχώνα.

Μάρτυρας αδιάψευστος, που στέκει ορθός μα κουρασμένος πιά, και ιστορεί τους χρόνους του πολέμου, της άμυνας, της πολιορκίας, της αντίστασης, της κατάκτησης, του ολέθρου, της δόξας, της απελευθέρωσης... Γέροντας, που η ανάγκη του να συναναστρέφεται με ήρωες δεν καταλάγιασε, κι ο λόγος του ο μοναχικός, ο φελλιστός απ' τα γηρατειά και τις κακουχίες, εξακολουθεί να τους αναζητεί, ανάμεσα σε συντρίμια κι ερείπια του χθες, ανάμεσα σε ίσκιους και μορφές του σήμερα, ανάμεσα σε όνειρα αποκρηπτογραφημένα, του αύριο...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Το Χρονικόν του Μορέως, Ανωνύμου.
- ΤΟ ΑΡΓΟΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ, Ιωάννου Ζεγκίνη, Θεσσαλονίκη 1948.
- ΑΡΓΟΛΙΔΑ Κείμενα και Εικόνες, της Ντιάνας Αντωνακάτου, Αθήνα 1967.
- ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ (κεφ. ΣΤ' - Ο ΜΟΡΙΑΣ), Νίκου Καζαντζάκη, Εκδ. Ελένης Καζαντζάκη, Αθήνα 1969.
- ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, σε κείμενα της Δρ. Ε. ΚΑΡΠΟΔΙΝΗ-ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, αρχαιολόγου, εκδόσεις ADAM EDITIONS, Αθήνα 1993.
- ΛΑΡΙΣΑ Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ, Νίκος Βασιλάτος, Κλασσικές Εκδόσεις, Αθήνα 1994.
- ΕΝΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΡΓΟΥΣ, κείμενο της Μαρίας Λαϊνά "Σώμα του Άργους", Αθήνα 1995.

